

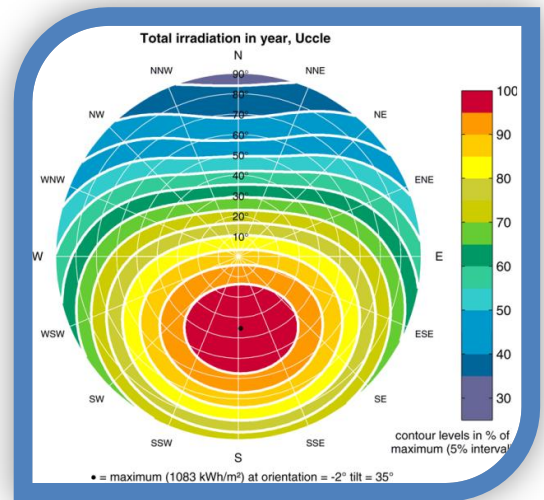
Zon in Heerenveen: stand van zaken

Zon in Heerenveen

De gemeente Heerenveen heeft als ambitie een energieneutrale gemeente te worden. We willen dat de energie die we nodig hebben duurzaam en lokaal wordt opgewekt. We werken al een aantal jaar aan het faciliteren en aanjagen van het opwekken van stroom via zonne-energie (PV-panelen). We hebben bijeenkomsten georganiseerd voor huiseigenaren en bedrijven, hebben zelf op enkele gebouwen meer dan 100 PV-panelen gelegd, we hebben beleid ontwikkeld: 'zonneparken in Heerenveen' en in 2017 krijgen duurzame projecten legesvrij (tot € 50.000 aan legeskosten) een vergunning. Op dit moment werken we aan een plan om zonnepanelen op alle gemeentelijke gebouwen te plaatsen.

Nu in 2017 onderzoeken we de mogelijkheden voor een eventueel zonnepark op Klaverblad Noord Oost. Maar waar staan we op dit moment eigenlijk? Dit document geeft een overzicht van alle gerealiseerde projecten en initiatieven, voor zover bekend.

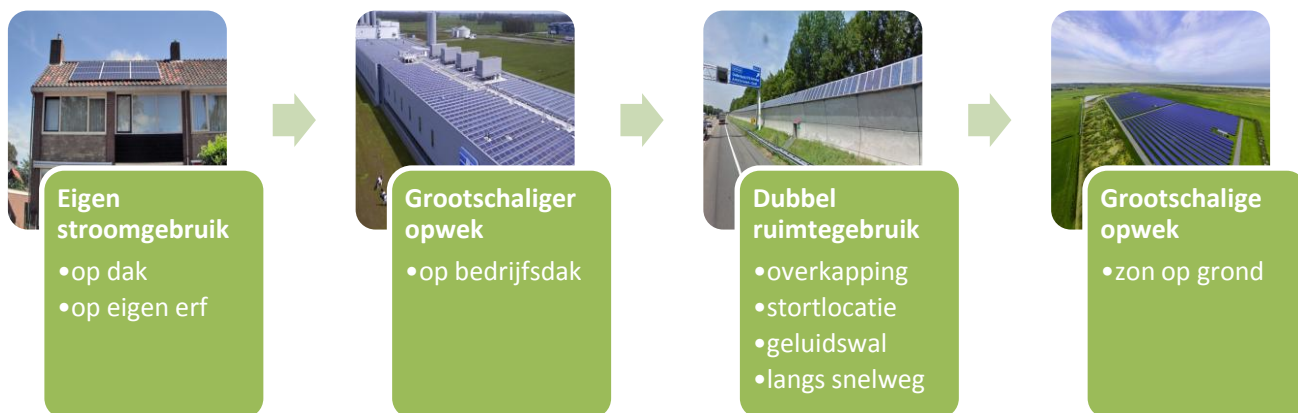

Inhoudsopgave

Duurzaamheidsladder	1
Ladder stap 1 & 2: Eigen stroomgebruik & grootschaliger opwek op dak	1
Productie zonnestroom op dak	1
Grootschalig zon op dak bedrijven	2
Lokale initiatieven	3
Zon op dak gemeentelijke gebouwen	3
Ladder stap 3: Dubbel ruimtegebruik	3
Ladder stap 4: grootschalig zon op grond	4
Rondom Heerenveen op gemeentelijk grondgebied	4
Grootschalig zon Klaverblad Noord Oost	5
Rondom de dorpen	7

Duurzaamheidsladder

We werken zoveel mogelijk volgens de 'duurzaamheidsladder voor zon':

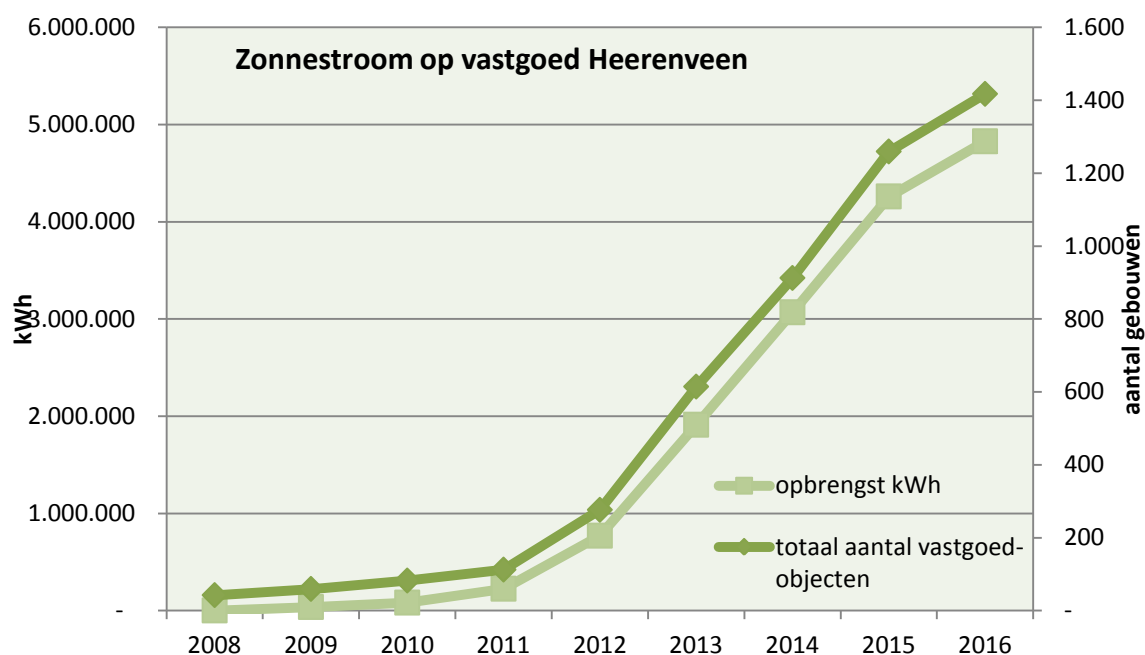

In de volgende hoofdstukken bespreken we de huidige stand van zaken per 'laddertrede' voor Heerenveen. We geven daarbij antwoord op vragen als: hoeveel daken zijn eigenlijk voorzien van panelen? Welke mogelijkheden zijn er voor dubbel ruimtegebruik? En zijn er kansen voor zon op grond in de gemeente?

Ladder stap 1 & 2: Eigen stroomgebruik & grootschaliger opwek op dak

Productie zonnestroom op dak

Sinds 2012 is de productie van zonnestroom in onze gemeente sterk gestegen. Cijfers van Liander laten dit zien (zie grafiek). De cijfers geven geen onderscheid in particuliere woningen en grootschalige opwek op bedrijfsdaken, het gaat dus om alle vastgoed met een aansluiting bij Liander. De opgewekte hoeveelheid stroom in 2016 is voldoende voor 1.600 huishoudens met een gemiddeld stroomverbruik van 3.000 kWh.

Grootschalig zon op dak bedrijven

De SDE+ subsidie (Stimulering Duurzame Energieproductie) van het Rijk geeft inzicht in de bedrijven die sinds 2008 met behulp van subsidie zon op hun dak realiseren. De top 10 van aanvragen (qua omvang verwachte productie) staat in onderstaande tabel (gegevens RVO).

Top 10 toegekende SDE+ subsidie 2008-2016

	Aanvrager Naam	Locatie	Vermogen [MW]	productie/ jr [MWh]	gereed
2014	***	HEERENVEEN	1,1	1100	Ja
2015	Thialf	HEERENVEEN	0,851	851	Nee
2014	Compakboard Heerenveen	HEERENVEEN	0,76	760	Nee
2013	Lidl Nederland GmbH	HEERENVEEN	0,575	575	Ja
2014	Thialf	HEERENVEEN	0,499	499	Nee
2014	***	HEERENVEEN	0,49	490	Nee
2014	Autoland Van den Brug B.V.	HEERENVEEN	0,49	490	Nee
2014	***	HEERENVEEN	0,49	490	Nee
2014	Visser & Kuyper Beheer	HEERENVEEN	0,375	375	Nee
2014	***	KATLIJK	0,35	350	Nee

*** anonieme aanvrager

Totaaloverzicht toegekende subsidie SDE+ 2008-2016

	aantal subsidies toegekend	aantal gerealiseerd	totaal vermogen (MW)	productie per jaar (MWh)
2008	18	18	0,04	31
2009	27	27	0,16	137
2010	17	17	0,14	116
2011	2	2	0,09	90
2012	0	0	-	-
2013	6	4	1,23	1.225
2014	20	3	5,94	5.942
2015	1	0	0,85	851
2016	2	0	0,06	56
Totaal			8,08	8.074

Lokale initiatieven

Lokale coöperatie Ús Aengwirden heeft het project 'zon op de MFA in Tjalleberd met succes gerealiseerd. Door crowdfunding zijn er 137 PV-panelen op het pand gerealiseerd. Enerzjykooperaasje Aldeboarn werkt aan de voorbereidingen van het plaatsen van zonnepanelen op het dorps huis.

Het MFA in Tjalleberd krijgt een zonnedak met 137 panelen! Daarmee worden de energielasten structureel met 50% verlaagd! Dit initiatief is gerealiseerd door de Lokale Energie Coöperatie 'Ús Aengwirden' in samenwerking met Dorps huis 'By de Fjilden'.

Zon op dak gemeentelijke gebouwen

De daken van het gemeentehuis en gemeentewerf zijn deels voorzien van zonnepanelen. Momenteel zijn er ongeveer 100 panelen geïnstalleerd. Als zichtbaar project is een groot aantal parkeermeters aangeschaft die hun eigen zonne-energie opwekken.

Ladder stap 3: Dubbel ruimtegebruik

Tot op heden zijn er geen initiatieven gerealiseerd waarbij de ruimte dubbel gebruikt wordt. Wel kan een aantal locaties interessant zijn voor het realiseren van een zonproject. Onderstaand een opsomming van deze locaties. De lijst is niet compleet; er zijn meer locaties waar zon gerealiseerd kan worden.

Mogelijk geschikte locaties:

- Parkeerterreinen: P8 op het bedrijventerrein IBF, sporthal Nieuwehorne, MFA in Tjalleberd, etc.
- Geluidswal langs de A32. Deze geluidswal is in eigendom van het Staatsbosbeheer; zij onderzoekt momenteel de mogelijkheden voor een zonproject.
- A32: toepassen van PV-panelen op de geluidsschermen en de geluidswal bij Heerenveen –Noord (A7-A32).
- Grond bij op- en afritten rond Heerenveen: uit een eerste inventarisatie van Rijkswaterstaat blijkt alleen op-afrit Tjalleberd mogelijk geschikt voor zonnepanelen.
- Stortlocatie Omrin: De grond is nog niet voldoende ingeklonken om een zonnepark te kunnen dragen. Op termijn is dit wel een optie.

(Waarschijnlijk) ongeschikte locaties:

- Parkeerterreinen: Thialf, Sportstad aan de oostzijde van de A32; deze locaties worden ook ingezet als evenemententerrein.
- Parkeerterreinen rondom Sportstad: vanwege huidige inrichting en mogelijke toekomstige ontwikkelingen.
- Direct op en rond Klaverblad Heerenveen: vanuit veiligheidsredenen is het direct buiten het Klaverblad niet wenselijk panelen te plaatsen. Ook binnen het Klaverblad vindt Rijkswaterstaat het ongewenst vanwege mogelijke toekomstige wijzigingen van de wegen.

Ladder stap 4: grootschalig zon op grond

Rondom Heerenveen op gemeentelijk grondgebied

Op de kaart is met letters en gele kleur aangegeven welke gebieden in gemeentelijk eigendom zijn en mogelijk geschikt voor een zonproject. Onder de kaart is per deellocatie meer informatie gegeven.

- A. **Kostverloren:** De voormalige stortlocatie Kostverloren zetten we mogelijk in als 'hergebruikslocatie' voor grond. Dit traject kan meerdere jaren in beslag nemen. Daarna is het interessant om samen met de omgeving te kijken naar een nieuwe, duurzame invulling van het terrein. PV-panelen kunnen op dat moment een optie zijn.
- B. **Zandwinput Oudehaske:** mogelijke optie. Een mogelijk zonnepark wordt meegenomen in de discussie rondom de eventuele verkoop van het gebied.

- C. Klaverblad NoordWest:** De gemeente heeft een vergunningaanvraag ontvangen van een initiatiefnemer (Zonel/ZonWind) die hier een zonnepark wil ontwikkelen. Op dit moment wordt de vergunningaanvraag voorbereid en overlegd met omgeving.
- D. Klaverblad ZuidOost:** optie. Het gebied tussen de invoegstrook A32-A7 en de Mercurius is meer dan 4 ha groot. Het oostelijke deel is momenteel in gebruik als tijdelijke opslaglocatie en verwerkingslocatie van vrijgekomen grond. Het terrein is in principe geschikt voor het ontwikkelen van een PV-project. Het westelijke deel van het gebied bestaat uit een vijverpartij, bossages en de oude weg Heerenveen-Terband is nog goed zichtbaar. De hoge eikenbomen langs de voormalige weg zijn nog in tact. Dit biedt kansen voor het combineren van een zonnepark met een 'ommetje' voor gebruikers van het gebied (IBF, scholen) over deze oude verbindingsweg en langs de vijver.
- E. Heerenveen-Noord:** mogelijke optie; in dit gebied zijn in de afgelopen jaren diverse plannen geweest. Een zonnepark kan hier onderdeel van uitmaken of mogelijk los van deze plannen gerealiseerd worden.
- F. Recreatiegebied De Heide:** Gezien de huidige functie als recreatiegebied is het niet geschikt voor grootschalige zonprojecten.
- G. Parkeren Sportstad:** Dubbel ruimtegebruik, zie eerder bij Dubbel ruimtegebruik.
- H. Oostzijde Skoatterwâld:** Het nog te ontwikkelen gebied ten oosten van Skoatterwâld is niet geschikt voor grootschalige zonprojecten. De kosten om dit gebied te benutten als zonlocatie zijn te hoog. Daarnaast legt een zonnepark een te lange claim op de gronden. Deze zijn uiteindelijk bestemd voor woningbouw.
- I. Parkeren P8 Sportstad:** Dubbel ruimtegebruik; zie eerder
- J. Klaverblad NoordOost:** mogelijk geschikt. Zie onderstaande uitgebreide toelichting.

Grootschalig zon Klaverblad Noord Oost

Het gebied Klaverblad Noord Oost heeft een omvang van meer dan 120 ha en is in volledige eigendom van de gemeente Heerenveen. Dit gebied is kansrijk voor het laten landen van nieuwe ontwikkelingen. In 2010-2013 zijn onderzoeken uitgevoerd met als doel het ontwikkelen van een 'Energielandschap'. Het gebied kreeg het predicaat 'Energielandschap', vanwege de grote potentie van het gebied in relatie tot haar omgeving. Daaraan voorafgaand was het plan het gebied te transformeren tot bedrijventerrein. Tot op heden is geen van deze ambities gerealiseerd. Wel is in het Hoofdlijnenakkoord 2014-2018 verwoord dat –bij toenemende vraag- Klaverblad Noordoost niet wordt uitgesloten van ontwikkeling voor bedrijven.

De huidige belangstelling van externe marktpartijen voor het realiseren van een grootschalig zonnepark kunnen –mits goed ingepast- beide mogelijke toekomstige ontwikkelingen (tot bedrijventerrein en/of Energielandschap) ondersteunen of zelfs versterken. Wij staan in beginsel positief tegenover de ontwikkeling van een zonnepark(en) in dit gebied.

Onderzoeken naar Energielandschap

~2011-2012 *De Groene Olympiades van Heerenveen – Oranjewoud c.s.*

Onderstaande toekomstschetsen verbeelden verschillende mogelijke scenario's in het gebied. Stip op de horizon is een gesloten kringloop voor de toekomst.

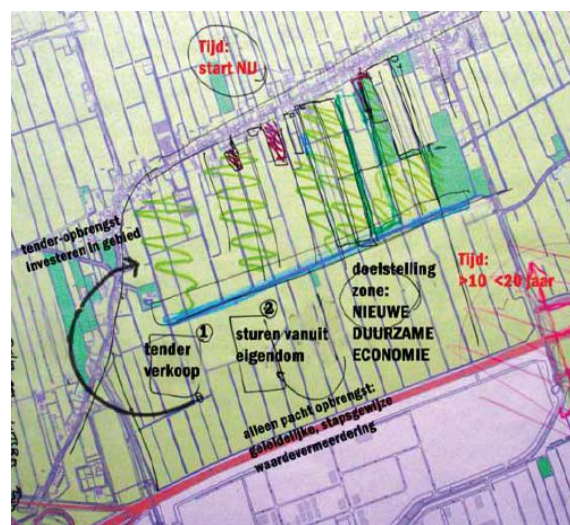

1: Toekomstschetsen Energielandschap

Conclusie was dat een aantal kansrijken thema's in het gebied konden landen: 'Van grondstof tot halffabricaat', 'de Energieketen', 'Stromen opwaarderen' en 'Lokaal voor Lokaal'. De geadviseerde korte termijnstappen waren gericht op duurzame energie, en dan met name wind als financiële drager van vervolgsactiviteiten in het gebied. De eerste stappen moesten het fundament vormen voor groene economische ontwikkelingen van het KNO gebied en Heerenveen als totaal.

~2013 – *Transitiewijzer – Remco Rolvink e.a.*

Doordat het fundament 'wind' politiek geen haalbare optie bleek, is in 2013 opnieuw gekeken naar alle mogelijkheden van het gebied. Vooral de context vanuit het oude lint van Aengwirden is de basis voor een aantal toekomstschetsen.

2 Toekomstschetsen Transitiewijzer

Uitkomst is een model met kleinschalige wederkerigheid tussen bedrijvenontwikkeling aan de zuidzijde van de A7 en landschappelijke verbetering in het KNO-gebied. De schetsen op de vorige pagina laten een landschappelijk raamwerk zien, dat stap voor stap kan worden gebouwd met kleine bos en water interventies. Deze geven het landschap meer kracht en komen tegemoet aan de wensen van bewoners en ondernemers in het lint. Tijdelijk grondgebruik voor energiegewassen vergroot de kansen voor oprichting van een lokale energiecoöperatie.

Huidige beelden

Nu in 2017 is het de wens van de gemeente een deel van het gebied te ontwikkelen tot bedrijventerrein. Deze wens is nog niet concreet qua aantallen hectares, invulling etc. Daarnaast leent dit gebied zich goed om deels in te zetten als zonnepark.

Rondom de dorpen

- Akkrum-Nes: Sinds eind 2016 is Duurzaam Akkrum Nes (DAN) bezig met het verkennen van kansen rond zon op grond. Er is nog geen concreet plan.
- Aldeboarn: voorlopig geen concreet initiatief
- Ús AEngwirden: laat een eventueel initiatief voor zon op grond vooralsnog afhangen van het al dan niet ontwikkelen van een deel van Klaverblad Noord Oost als zonnepark. Is dat laatste het geval dan haken zijn graag bij deze ontwikkeling aan.
- Overige dorpen: hier zijn (nog) geen energiecoöperaties actief. Tot nu toe hebben we geen signalen ontvangen dat vanuit de dorpen wordt nagedacht over de mogelijkheden van een zonnepark in of rond eigen dorp.

Colofon

Opdrachtgever:	gemeente Heerenveen
Onderwerp:	stand van zaken Zon in Heerenveen
Versie:	1
Auteur:	Marjan Postma